

บทบรรณาธิการ

ชุดผลการศึกษาเพื่อทบทวน 25 ปีแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวไทย

สุพัตรา ศรีวณิชชากร

ที่ปรึกษาอาวุโสระบบบริการปฐมภูมิและเวชศาสตร์ครอบครัว

นับแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่าสองทศวรรษ ที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบการฝึกอบรมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวขึ้นโดยที่ปรับเปลี่ยน ต่อยอดมาจากการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญในสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป เพื่อตอบสนองต่อการกระจายแพทย์ เพิ่มการคงอยู่ของแพทย์ในโรงพยาบาลชุมชน และเพิ่มคุณภาพของหน่วยบริการด้านแรกที่อยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย สมาคมแพทยเวชปฏิบัติทั่วไป/เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย และเครือข่ายแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว จึงได้จัดตั้งให้มีคณะทำงานเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในรอบกว่าสองทศวรรษ ทั้งในส่วนที่เป็นระบบการผลิตและการพัฒนาแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว ในลักษณะต่าง ๆ พร้อมกับทบทวน รวบรวมศึกษาถึงผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผลผลิตแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวในประเทศไทย ปริมาณคุณภาพและการกระจายของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว สถานการณ์การปฏิบัติงานของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ความยอมรับ ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว ทบทวนศึกษาผลลัพธ์ที่แพทยเวชศาสตร์ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์ความรู้วิชาการเพื่อการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจน ผลกระทบของการมีแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง การดูแลสุขภาพประชากรกลุ่มเปราะบาง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสร้างเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพประชากร

กลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบงานปฐมภูมิ (ดังภาพกรอบแนวคิด)

บทความในวารสารฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอผลการศึกษาทบทวนในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

การทบทวนพัฒนาการของการฝึกอบรมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านเวชศาสตร์ครอบครัว ในรอบ 25 ปี ในภาพรวม รวมทั้งศึกษาทบทวนประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านระบบและชุมชน (ข้อ 1 ในภาพกรอบแนวคิด)

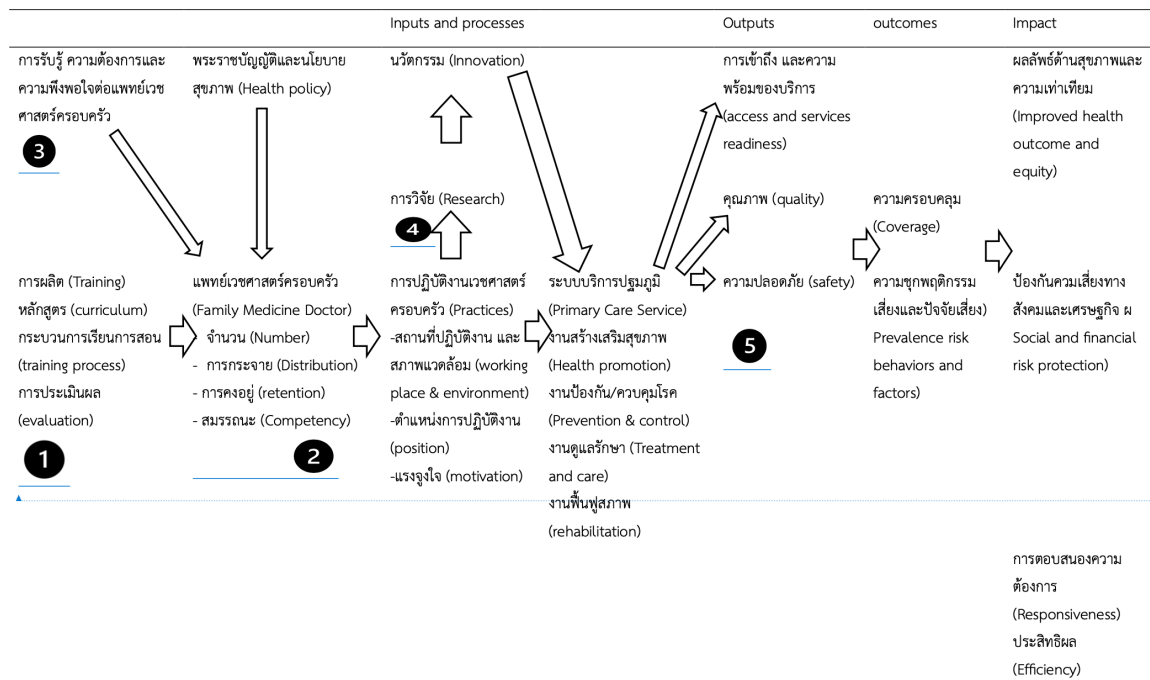
การศึกษาถึงการกระจายของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย พร้อมกับการสถานการณ์การปฏิบัติงาน ความพึงพอใจ และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น (ข้อ 2 ในภาพกรอบแนวคิด)

การทบทวนผลงานวิชาการของแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว จากการทบทวน รวบรวมผลงานตีพิมพ์โดยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว ในรอบกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งรวบรวมผลงานเป็นด้านต่าง ๆ ใน 5 ประเด็น คือ ด้านการดูแลผู้สูงอายุ ด้านการดูแลระดับประคอง การดูแลป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ การดูแลด้านสุขภาพจิต และการดูแลด้านแม่และเด็ก (ข้อ 4 ในภาพกรอบแนวคิด)

การศึกษาถึงความยอมรับ และความพึงพอใจต่อแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว โดยทีมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ข้อ 3 ในภาพกรอบแนวคิด)

ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นผลการศึกษาทบทวนในส่วนแรก ที่เป็นการศึกษาเบื้องต้นในระยะเวลาสั้น ที่อาจจะยังไม่สมบูรณ์ซึ่งมีแผนที่จะมีการศึกษาลงลึกในบางประเด็นต่อไป ส่วนที่เป็นผลลัพธ์การดำเนินงานของแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวที่มีบทบาทต่อการพัฒนาระบบสุขภาพในด้านต่าง ๆ ยังอยู่ในระหว่างการรวบรวมศึกษา แต่เบื้องต้นในวารสารฉบับนี้ มีการนำเสนอผลลัพธ์เฉพาะ

กรอบแนวคิดการวิจัยทบทวนยี่สิบปีเวชศาสตร์ครอบครัว

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพแบบ ประคับประคอง

หวังว่า บทความทั้งหมดในวารสารฉบับนี้ จะเป็น ข้อมูลเริ่มต้น ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งในเครือข่ายแพทยเวช- ศาสตร์ครอบครัว เครือข่ายระบบสุขภาพปฐมภูมิ ที่นำ

ไปสู่การทบทวน สรุปบทเรียน เพื่อการพัฒนาระบบที่ เกี่ยวข้องกับแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว ในมิติต่าง ๆ ให้มี คุณภาพ มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้ประชาชนไทย มีสุขภาพดียิ่งขึ้น ในระยะต่อไป